

Nr 216.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bidrag till Nationernas förbunds hjälpverksamhet till lindrande av hungersnöden i Norra Albanien; given Stockholms slott den 11 april 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

E. Marks von Württemberg.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 april 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, PETTERSSON.

Ministern för utrikes ärendena anför:

»Vid Nationernas förbunds råds möte den 10—16 nästlidne mars behandlades bl. a. en av Albanien regering framställd vädjan om bistånd med anledning av den i Norra Albanien rådande hungersnöden.

Inför rådet framhölls av albanska regeringens ombud, att hungersnöden vore av synnerligen svårartad beskaffenhet. I främsta rummet berodde densamma på krigets härjningar och på felslagen skörd under tre på var-

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 177 häft. (Nr 216.)

andra följande år. Ombudet framhöll även, att albanska regeringen gjort sitt yttersta för hungersnödens lindrande, men att den på grund av bristande tillgångar ansåge sig nödsakad att anhålla om Nationernas förbunds bistånd.

Med anledning av denna anhållan framhöll den engelske representanten Lord Parmoor för rådet, att hans regering erhållit säkra underrättelser om, att en fruktansvärd nöd rådde i det ifrågavarande området. Den av bergsbor bestående befolkningen hade alltid levat i fattigdom och inga reserver funnes för att möta de svårigheter, som blivit följderna av den långvariga torkan. I en till brittiska regeringen ställd skrivelse från en opartisk iakttagare hade framhållits det mod, den resignation och den värdighet, vilken befolkningen visade i sin svåra nöd. Talrika innevånare hade omkommit av hunger och köld. Lord Parmoor föreslog i en rapport, att rådet skulde anmoda generalsekreteraren att hos förbundets samtliga medlemmars regeringar framställa förfrågan, huruvida de vore villiga att lämna bidrag till lindrande av nöden i Nord-Albanien i form av antingen penningar eller förnödenheter. I rapporten omtalades därjämte, att omkring 2,800 pund sterling redan på enskild väg för ändamålet insamlats i Storbritannien samt att Vatikanen skänkt en summa av 90,000 lire. Det ytterligare belopp, som vore erforderligt, kunde beräknas till omkring 15,000 pund sterling. Engelska regeringen vore för sin del beredd att ställa sig välvillig till frågan och att föreslå parlamentet att för Storbritanniens del bevilja ett bidrag icke överstigande 5,000 pund sterling.

Sedan den italienske rådsrepresentanten föreslagit, att rådet omedelbart skulle bevilja ett bidrag av 50,000 schweiziska francs av förbundets medel, antog rådet enhälligt följande resolution:

»Rådet, som behandlat den från albanska regeringen framställda vädjan om bistånd i dess ansträngningar att bekämpa hungersnöden i Norra Albanien, erkänner det berättigade i denna vädjan och fastslår, att denna fråga enligt rådets uppfattning är av den utomordentliga natur, att den bör föranleda åtgärder från förbundets sida. Rådet uppdrager åt generalsekreteraren att omedelbart bringa frågan till förbundets alla medlemmars kännedom samt därvid framställa förfrågan, i vilken utsträckning vederbörande regeringar äro benägna att bispringa albanska regeringen medelst bidrag i penningar eller förnödenheter och tillika framhålla önskvärdheten av ett snart svar med hänsyn till frågans brådsående natur.

Med hänsyn därtill, att en förlängning av hungersnöden uti ifrågavarande områden skulle kunna äventyra freden och förhindra ordningens upprätthållande, beslutar rådet därjämte att lämna ett bidrag av 50,000 schweiziska francs att utgå av anslaget under artikel 26 av 1924 års budget (»Oförutsedda utgifter med anledning av särskilda beslut av rådet») för att göra det möjligt att lämna omedelbar hjälp i avvaktan på mottagandet av bidrag, som kunna direkt inflyta från förbundets medlemmar.

Rådet uttrycker den förhoppning, att bidrag från enskilda källor likaledes komma att inflyta för att medverka till ett lindrande av den rådande nöden.

Rådet anmodar slutligen generalsekreteraren att ombedja Internatio-

nella Röda-Korskommitténs och Röda-Korsföreningarnas förbunds blandade kommitté att utse en representant, som i Nationernas förbunds namn skall vara ansvarig för förvaltningen av de medel, som genom rådets beslut ställts till förfogande, ävensom de medel, som för förbundets räkning kunna komma att inflyta från förbundets medlemmar eller från enskilda källor.»

I skrivelse den 19 nästlidne mars har generalsekreteraren i Nationernas förbund till svenska regeringen framfört den i rådets ifrågavarande resolution omförmälda begäran om bidrag till lindrande av hungersnöden i Norra Albanien. Enligt meddelande från generalsekreteraren den 25 samma månad har vederbörande Röda-Korsorganisation i enlighet med rådets resolution till ledare för hjälparbetet utsett professorn vid universitet i Genève Eugène Pittard.

För min del tvekar jag icke att tillstyrka, att den av Nationernas förbunds råd gjorda framställningen från svensk sida behandlas med tillmötesgående. Redan i betraktande av det i och för sig mycket behjärtansvärda ändamålet synes mig Sverige icke böra undandraga sig att till lindrande av den i Albanien rådande hungersnöden lämna det jämförelsevis obetydliga bidrag, som kan ifrågakomma. Sveriges medlemskap i rådet utgör enligt min mening ett ytterligare skäl för, att vårt land bör deltaga i den av rådet planerade hjälpaktionen.

Med hänsyn till det för hjälparbetets genomförande erforderliga totalbeloppet och det från engelsk sida i utsikt ställda bidraget synes mig Sveriges bidrag lämpligen kunna fixeras till 10,000 kronor.

Jag får därför med åberopande av vad sålunda anförts hemställa, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att såsom bidrag till Nationernas förbunds hjälpverksamhet till lindrande av hungersnöden i Norra Albanien för budgetåret 1924—1925 bevilja ett extra anslag av kronor 10,000.»

Vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilagan till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Herbert Bosson Ribbing.